

Mmụọ nke Amụma: Ịdu Ndú na Ịkuzi

Tebụl Abụọ nke Habakuk

Jeff Pippenger

2012-10-15

Tebụl Abụọ nke Habakuk 3 nke 95

Mmeghe: Ntọala nke Tebụl Abụọ Habakok

A na-akpọ usoro a Tebụl Abụọ nke Habakok. Ruo ugbo a, anyị na-ewere ụfọdụ eziokwu sitere na Chaatị 1843 na 1850, ọ bughị iji chebe ha n'uzọ Akwukwọ Nsọ n'oge a, kama iji guzosie ike na Ellen White kwadoro eziokwu ndị a. Nkwuputa anyị bụ na ọ bụrụ na unu ajụ eziokwu ndị a bụ ntọala, unu na-ajukwa Mmụọ nke Amụma n'otu oge ahụ. Anyị chọrọ ibu ụzọ debe nke ahụ n'akwukwọ ndekọ.

Nyocha nke Akukọ Ihe Mere eme nke ndị Millerite na Mkpu Etiti Abalị

N'ihe ngosi mbụ anyị, anyị kowara akukọ ihe mere eme nke ndị Millerite, ya bụ, akara ụzọ site n'afọ 1798 ruo 1844. N'ihe ngosi ikpeazụ anyị, anyị lere anya nke ọma karị n'akukọ ihe mere eme site n'oge ichere ahụ ruo n'imechi onụ ụzọ na Ọktoba 22, 1844, na-amata oge ahụ dika Mkpu Etiti Abalị. Mkpu Etiti Abalị batara n'akukọ ihe mere eme n'Ogige Nzukọ Exeter, Ọgost 12–17, 1844, ma gara n'ihu ruo Ọktoba 22, 1844. Oge ichere ahụ, nke malitere na Maachị 1844, bụ akukọ nke Mkpu Etiti Abalị na usoro ichacha nke kwadebere otu ndị mmadụ ikwusa ozi ya.

Anyị nwere olileanya iguzobe nke a n'obi na n'uche unu ụnyaahụ. Ihe atụ niile dī n'Okwu Chineke banyere oge ichere na-ekwu banyere ọgwugwu ụwa. Ellen White, n'ikọwa 1 Ndị Korint 10:11, siri, “Onye ọ bụla n'ime ndị amụma oge ochie kwuru karịa maka ụbọchị anyị karịa ụbọchị ha bi n'ime ya.” 1 Ndị Korint 10:11 na-ekwu, “Ma ihe ndị a niile mere ha dika ihe atụ: e dekwara ha maka ịdu anyị ọdụ, anyị ndị ọgwugwu nke ụwa bjaruteworo.” Akukọ ihe mere eme nke ndị Millerite bụ akukọ ihe mere eme nke ihe ga-eme n'ọgwugwu ụwa. Akukọ ihe mere eme ndị a niile nke Akwukwọ Nsọ banyere oge ichere na ihe na-esote ya na-egosi ihe ga-eme n'oge ichere nke ndị Millerite na Mkpu Etiti Abalị. Anyị kwesiri ighota ihe ndị a n'ihu na a ga-emegharị akukọ ihe mere eme.

2520: Nkwado Ellen White

Anyị anọwo na-atụle okwu mbụ dī na Chaatị ndị a, ọ bụ ezie na anyị ekwughị ya nke ukwu. Ozizi mbụ anyị chọrọ igosi na Ellen White kwadoro n'uzọ doro anya bụ 2520. E mere ihe ngosi abụọ mbụ ahụ iji duru anyị bịa ebe a. Echi n'ututu, anyị ga-amalite itule Daily dī na Chaatị a.

Icheta Nduzi na Ozizi nke Onyenweanyị

Ka anyị bido na *Life Sketches*, ibe 196: “Anyị enweghị ihe ọbụla anyị ga-atụ egwu banyere ọdịnihu, ma e wezuga ma anyị echefu ụzọ Onyenwe anyị si duzie anyị, na ozizi Ya n'akukọ ndu

anyị gara aga.” Naanị ihe onye Kraịst kwesiri ịtu egwu banyere odinihu bu idapu n’uzo ma furu efu. Ihe kwesikwara ibu ihe a ga-atu egwu abughi inwetaghị ndu ebighi ebi. N’ebe a, Nwannaanyi White na-ekwu na anyi enweghi ihe obula anyi ga-atu egwu banyere odinihu ma e wezuga ihe abuo. Nke a bu amaokwu a na-ahukari n’ime Mmuo nke Amuma n’ime Adventism, ma o na-adikari ukọ inu ka onye obula kowaa nduzi o na-ekwu maka ya na ozizi ndi o na-ezo aka na ha.

Anyi ga-egosi na nduzi ahụ o na-ekwu maka ya bu akuko ihe mere eme nke Mkpụ Etiti Abali. N’akuko ihe mere eme nke Mkpụ Etiti Abali, Kraịst no na-eduga n’oge ichere, n’ibia na nkwusa nke Mkpụ Etiti Abali, nakwa n’imechi onu uzo n’ubochi Oktoba 22, 1844. O mere ka akuko ihe mere eme ahụ diri otu a iji muta ndi mmadu ga-enwe ike site n’okwukwe iso Ya banye n’Ebe Kachasi Nso. Anyi kwesiri ịtu egwu ichefu akuko ihe mere eme ahụ puru iche, nakwa ozizi Ya.

Anyi ga-egosi na e nwere otu ozizi puru iche nke mutara Mkpụ Etiti Abali. Ozizi ahụ abughi odida Alaeze Ottoman na Ogot 11, 1840, ma o bu onodu ndi nwuru anwu, nke biara n’akuko ihe mere eme nke Ozi Mmuo Ozi nke Abuo n’Akuko Ihe Mere Eme nke ndi Millerite. O bu otu ozizi puru iche n’Akuko Ihe Mere Eme nke ndi Millerite ka mutara Mkpụ Etiti Abali, ebe Onyenwe anyi duziri, ma anyi enweghi ihe o bua anyi ga-atu egwu banyere odinihu ma e wezuga na anyi echefu iduzi Ya na ozizi Ya.

Anyi na-atu aro na akara nke idu-ndu Ya na nkuzi Ya bu Mkpụ Etiti Abali. Ka anyi guokwa amaokwu a sitere n’ohu mbu Ellen White: “N’uzo a ka ndi Advent ahụ no na-aga n’obodo ahụ nke di n’ebe njedebere ozo nke uzo ahụ. Ha nwere ihe na-enwu enwu e debere n’azu ha n’mmalite uzo ahụ, nke mmuo ozi gwara m na o bu mkpu etiti abali. Ihe a na-enwu n’ogologo uzo ahụ dum, ma na-enye ihe nye ukwu ha, ka ha ghara isu ngongo. O buru na ha debe anya ha n’ebe Jisos no, onye no kpomkwem n’ihu ha, na-eduru ha gaa n’obodo ahụ, ha no na nchekwa. Ma n’oge na-adighi anya ufodu dara mbà, ma kwuo na obodo ahụ ka di nnoo anya, nakwa na ha turu anya na ha gaara abanyela n’ime ya tupu oge ahụ. Mgbe ahụ Jisos ga-agba ha ume site n’ibulite ogwe aka nri Ya nke di ebube, ma site n’ogwe aka Ya ihe putara nke fefere n’elu igwe ndi Advent ahụ, ha wee tie mkpu, ‘Aleluia!’ Ndi ozo n’amaghi ama juru ihe ahụ di n’azu ha, ma kwuo na o bughị Chineke duru ha puta ruo ebe di anya otu a.”

Ha na-agonari Mkpụ Etiti Abali, ma n’ihe gbasara Mkpụ Etiti Abali, ha na-arụ uka na Onyenwe anyi adighi edu ha n’ime Mkpụ Etiti Abali ahụ. Ha na-agonari nduzi Chineke n’ime Mkpụ Etiti Abali. “Ihe ahụ nke di n’azu ha gbanyuru, hapu ukwu ha n’oke ochichiri zuru ezu, ha wee suo ngongo, tufuo ihu ihe akara ahụ na Jisos n’anya, ma si n’uzo ahụ dapu banye n’uwa gbara ochichiri na ajo omume nke di n’okpuru.”

Mkpụ N’etiti Abali n’Onodu Ya Kwesiri Ekwesị

Anyi ga-eleghachi anya ozo n’akuko ihe mere eme nke Mkpụ Etiti Abali iji debe ya n’onodu ya ziri ezi tupu anyi eleba anya n’ihe gbasara 2520.

Site n’akwukwo The Great Controversy, peeji 391–395: “Mgbe oge ahụ gafere nke e buru uzo tuo anya na Onyenwe anyi ga-abia, n’oge opupu ihe ubi nke afọ 1844,”—nke a bu oge ichere ahụ, mmechuihu mbu ahụ—“ndi ahụ ji okwukwe na-ele anya maka mputa Ya no n’ime obi

abuọ na ejighi n'aka ruo nwa oge. Mgbe uwa lere ha anya di ka ndi e meriri kpamkpam ma gosi na ha na-azulite aghugho, isi iyi nkasi obi ha ka bu Okwu Chineke. Otutu gara n'ihu na-enyocha Akwukwo Nso, na-atugharikwa ozo ihe ama nke okwukwe ha ma na-amu amuma nke oma iji nweta ihe ozo."

O buru na otutu mere nke a, nke ahụ putara na e nwere ufodu ndi na-emeghi ya. O naghị ekwu, "ha"; o na-ekwu, "otutu"—klas abuọ di ebe a. "Àmà nke Akwukwo Nso nke na-akwado onodu ha yiri ka o doro anya ma burukwa nke na-agwu ike n'igba akaebe. Ihe iriba ama ndi a na-apughi imehie emehi zoro aka na obibia Kraist di ka nke di nso. Ngozi puru iche nke Onyenwe anyi, ma n'ntughari nke ndi mmehie ma na mmelite nke ndu ime mmuo n'etiti ndi Kraist, egosila na ozi ahụ sitere n'Eluigwe. Ma o bu ezie na ndi kwere ekwe enweghi ike ikowa nkuda mmuo ha, ha nwere obi ike na Chineke eduola ha n'ahumahu ha nke gara aga.

Ejikotaranu na amuma ndi ha weere di ka ndi metutara oge obibia nke ugboro abuọ ahụ ka e nwere ntuziaka e mere kpomkwem ka o kwekwo n'onodu ha nke ejighi n'aka na nchekasi, na-agba ha ume ka ha jiri ndidi chere n'okwukwe na ihe nke di ugbo a ochichiri n'igota ha ga-eme ka o doo anya n'oge kwesiri ekwesi.

N'ime paragraf ahụ, a siri, "Ejikoro ya na amuma ndi ha were di ka ndi metutara oge obibia nke ugboro abuọ . . ." Kedu amuma ka ha kweere na ha metutara Obibia nke Ugboro Abuọ? 2520, 2300, na 1335. Ha kweere na amuma oge ato ndi a nile kwusiri na 1843, nakwa na nke ahụ bu Obibia nke Ugboro Abuọ.

N'etiti amuma ndi a bu nke Habakkuk 2:1-4: "M ga-eguzo n'elu ebe nche m, kwuru onwe m n'elu ulo elu ahụ, ma lekwasị anya ihu ihe O ga-agwa m, na ihe m ga-aza mgbe a baara m mba. Onye-nwe-ayi wee zaa m, si, Dee ohuu ahụ, meekwa ka o doo anya n'elu mbadamba, ka onye na-agu ya wee gbaa oso. N'ihu na ohuu ahụ ka diri oge e kenyere ya; ma n'ogwugwu ya o ga-ekwu okwu, o gaghị aghakwa ugha: obuna ma o buru na o na-egbu oge, chere ya; n'ihu na o ga-abia n'ezie, o gaghikwa egbu oge. Lee, mkpuru obi ya nke e weliri elu adighi ziri ezi n'ime ya: ma onye ezi omume ga-adị ndu site n'okwukwe ya."

N'isi mbido di ka n'afọ 1842, nduzi e nyere n'amuma a ka e "dee ohuu ahụ, mee ka o doo anya n'elu mbadamba, ka onye na-agu ya wee gbaa oso," kpaliri Charles Fitch ikwadebe eserese amuma iji kowaa ohuu di n'Akwukwo Daniel na Mkpughe. E lere mbiputa eserese a anya di ka mmezu nke iwu e nyere Habakkuk. Otú o di, n'oge ahụ, o dighi onye choputara na otu amuma ahụ na-egosikwa ihe yiri oge igbu oge n'ime mmezu nke ohuu ahụ—oge ichere. Mgbe ndakpo olileanya ahụ gasiri, Akwukwo Nso a putara di oke mkpa: "N'ihu na ohuu a ka dikwa maka oge a kara aka, ma n'ogwugwu ya o ga-ekwu okwu, o gaghikwa agha ugha: o burugodi na o na-egbu oge, chere ya; n'ihu na o ga-abia n'ezie, o gaghị anogide na-egbu oge. . . . Onye ezi omume ga-adị ndu site n'okwukwe ya."

Chaatị 1843 na Mmuo nke Amuma

O dighi mkpa ma i na-arụ oru nkiti ma o bu oru na-abughi nke nkiti—okwu ndi Ellen White ji akowa oru ogbakọ na oru onye na-akwado onwe ya, n'otu n'otu. Ma i gara n'ulooru ndi ndu n'ozu ndi na-akwado onwe ha n'ime Adventism ma o bu na General Conference ma o bu na Biblical

Research Institute, o buru na i juo ha gbasara Chaati 1843, ha ga-asi, “E nwere otutu mmejo na Chaati a.” Ha ekwekoghi na Ellen White, onye na-ekwu na Onyenwe anyi debere aka Ya n’elu “otu mmejo” n’ufodu n’ime onuogugu ndi di na Chaati a.

Ma ha na-edobekwa onwe-ha kwa n’ime mmegide megide Okwu Chineke. N’akwukwo Habakuk, e kwuru na ohu a “agagh ... agha ugha.” Ohu ahụ ndi Osu uzọ kwesiri idebe n’elu Chaati 1843, nke ha mere n’ezie, bu mmezu nke Habakuk 2. Nke a bu ohu ahụ ha kwesiri idebe n’elu Chaati a, ma Habakuk 2 na-ekwu na ohu a “agagh ... agha ugha.” Ya mere, mgbe i na-asi na Chaati a “juru n’ime njehie,” i na-emegide ma Mmuo nke Amuma ma Baibul.

Otu akuku nke amuma Ezikiel bukwa isi iyi nke ike na nkasi obi nye ndi kwere ekwe: “Okwu Jehova biakwutere m, si, Nwa nke mmadu, ginu bu ilu ahụ unu nwere n’ala Izrel, na-asi, Ubochi ndi ahụ agbatiiwo, ohu o bu la adaala n’efu? Ya mere gwa ha, Otú a ka Onyenwe anyi Jehova kwuru. . . . Ubochi ndi ahụ adila nso, na mmezu nke ohu o bu la. . . . N’ihi na Aga m ekwu okwu, okwu ahụ m ga-ekwu ga-emezu; a gaghị agbatikwa ya ozo.” “Ndi ulo Izrel na-asi, Ohu ahụ o na-ahụ bu nke otutu ubochi ka ga-abia, o na-ebu amuma banyere oge ndi di anya. Ya mere gwa ha, Otú a ka Onyenwe anyi Jehova kwuru; A gaghị agbatikwa okwu m obula ozo, kama okwu ahụ m kwuru ga-emezu.” Ezikiel 12:21–25, 27, 28.

Udi Abuo nke Ndi Na-efe Ofufe

Riba ama na o na-ekwu maka otu abuo nke ndi na-efe ofufe. O na-ekwu na otutu ndi, mgbe nkuda-mmuo a biara, gara n’ihu na-amu amuma ndi ahụ, na-egosi na e nwere otu nke na-aga n’ihu emeghi otu ahụ. Anyi ga-enwetakwu ihè banyere odjiche di n’etiti otu abuo ahụ.

Mmezuputa nke Habakkuk 2:1–4 bu Chaati 1843 a na Chaati 1850. Obuna n’ime Habakkuk, amaokwu nke 4 na-ekwu na onye ezi omume ga-adu site n’okwukwe ya, na onye obi ya ebuliworo elu. O na-akowa udi ndi na-efe ofufe abuo. Akuko ihe mere eme nke Mkpu Etiti Abali na-amiputa udi ndi na-efe ofufe abuo, a na-agwakwa udi abuo ahụ okwu n’ime Habakkuk.

N’akuku ozo na-eso ya, mgbe o kpofuru Habakkuk 2 na Ezekiel, o na-akowa otu n’ime ndi otu ahụ: “ndi na-echere.” Onye bu ndi na-echere? Ha bu ndi na-emezu Daniel 12, “Ngosi nadi onye nache, ma rute kwa na 1335.” Ndi otu a bu ndi na-echere.

Ndi ahụ na-eche aturiri onu, n’ihi na ha kwenyere na Onye ahụ nke maara ogwugwu site na mmalite elewo anya n’ala site n’ogbo di iche iche, ma, ebe O buru uzọ hu mmechuihu ha, O nyere ha okwu nke obi ike na olileanya.

Anyi natara oku sitere n’aka otu nwanyi nwanna nke noworo na-aru oru n’otu n’ime mba ndi di na Owuwa Anyanwu Europe ruo afo ole na ole. O bu onye si ebe ahụ, kwagara United States, ma mgbe o ghotara ozi a, o laghachiri azu. O zutewo mgbochi, ebe ndi bubu ezinulo uka ya kpofuru ndi nduzi no na mba ya ka ha “mechie ya uzọ.” N’oge na-adibeghi anya, Onyenwe anyi meghere ya uzọ ka o kesaa ozi a n’etiti igwe mmadu di iche iche.

O kporo n’isi ututu taa, na-ekekorita na otu ihe mgbochi bu njem. Ha chorọ ugboala iji gaa ije ma kuzie ozi a, ma ha enweghi ego zuru ezu. Ozugbo ha rutere n’ebe a, ndi enyi sitere na United

States, bụ ndị Onyenwe anyị kpaliri n'obi, zitere ego zuru ezu iji zuta ugboala.

Nke a bụ ụdị ahụmịhe nke na-eme ndị ahụ e mere ka ha nwee nkuda mmụọ. Ha nwere nkuda mmụọ, ma Onyenwe anyị duru ha gaa n' Akwukwo Nso iji gbaa ha ume, si, "Nkuda mmụọ a sitere n' nduzi m. Nogidekwa naanị na-aga n'ihu."

"O bụrụ na o bughị n' ihi akukū ndị dī otu a nke Akwukwo Nso, ndị na-adu ha odu ka ha jiri ndidi chere ma jidesie ntukwasị obi ha n'okwu Chineke ike, okwukwe ha gaara ada n'oge ule ahụ."

Ilu Nkwa banyere Umugboghō Iri ahụ na Oge Ichere ahụ

Lezienụ anya otú Sister White si jikota ilu umu agboghō iri ahụ na Habakkuk 2, dika ha abuo na-ekwu banyere oge ichere na ụdị abuo nke ndi na-eefe ofufe.

"Ilu ndetu banyere umu agboghō iri nke Matiu 25 na-egosikwa ahumahụ nke ndi Adventist. Na Matiu 24, n'iza ajuju ndi na-eso uzọ Ya banyere ihe iriba ama nke obibia Ya na nke ogwugwu uwa, Kraist kporo ufodu n'ime ihe omume kachasi mkpa n'akuko ihe mere eme nke uwa na nke nzuko-ukwu malite n'obibia Ya mbu ruo n'obibia Ya nke abuo; ya bu, mbibi Jerusalem, nnukwu mkpagbu nke nzuko-ukwu n'okpuru mkpagbu ndi ogo mmuo na nke papal, ochichiri nke anyanwu na onwa, na odida nke kpakpando. Mgbe nke a gasiri, O kwuru banyere obibia Ya n'alaeze Ya, wee kowaa ilu nke na-akowa otu odibo abuo ahụ na-eche odidi Ya. Isi nke 25 na-amalite n'okwu ndi a: 'Mgbe ahụ ka a ga-eme ka alaeze eluigwe yie umu agboghō iri.' N'ebe a, a na-eme ka a hu nzuko-ukwu nke di ndu n'ubochi ikpeazu,"—ugbu a, o na-etinye nke a n'oru n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ma riba ama ihe o na-ekwu—"N'ebe a, a na-eme ka a hu nzuko-ukwu nke di ndu n'ubochi ikpeazu,"—onye bu "nzuko-ukwu nke di ndu n'ubochi ikpeazu"? O bu anyi.

"Otu ihe ahụ ka e gosiputara na njedebere nke isi nke 24. N'ime ilu a, e ji ihe omume nke alumdi na nwunye nke ndi Owuwa Anyanwu kowaa ahumahụ ha. 'Mgbe ahụ ka a ga-eme ka alaeze eluigwe yie umu agboghō iri, ndi were oriona ha puo izute nwoke na-alu nwanyi ohuru. Ise n'ime ha bu ndi maara ihe, ise kwa bu ndi nzuzu. Ndi nzuzu ahụ were oriona ha, ma ha ebughi mmanu soro ha; ma ndi maara ihe were mmanu n'ime ite ha, tinyere oriona ha. Mgbe nwoke na-alu nwanyi ohuru no na-egbu oge, ha niile dara n'ura, wee hie ura. Ma n'etiti abali, e mere mkpu, Lee, nwoke na-alu nwanyi ohuru na-abia; putanu izute ya.'"

Aghotara obibia nke Kraist, dika e kwusara ya n'ozi nke mmuo-ozu mbu, na e jiri obibia nke nwoke-alu nwaanyi gosi ya. Ndozighari sara mbara nke so n'ikpasa obibia Ya di nso kwekorō n'ipu apu nke umugboghō ndi ahụ. N'ilu a, dika kwa n'ime Matiu 24, a na-anochi anya otu mmadu abuo. Ha nile ewerewo oriona ha, ya bu, Akwukwo Nso, ma site n'ihè ya puo izute nwoke-alu nwaanyi ahụ. Ma ebe ndi nzuzu were oriona ha n'enweghi mmanu, ndi amamihe were mmanu n'ime ite ha. Ndi amamihe ahụ anatala amara nke Chineke, ike nke Mmuo Nso na-eme ka a muo mmadu ozo ma na-enye ihè, nke mere okwu Ya oriona nye ukwu ha. Ha mutara Akwukwo Nso ka ha mata eziokwu ma jiri obi ha nile choo idi ocha nke obi na nke ndu. Ndi a nwere ahumahụ nke onwe ha na okwukwe n'ime Chineke na n'okwu Ya, nke ndakpo olileanya na onwu oge na-apughị ikwatu. Ndi ozo sitere n'ime mkpali mee ihe, na-adabere n'okwukwe nke umunna

ha, na-enwe afọ ojuju n'ezigbo mmetụ obi ma na-enweghị nghọta zuru ezu banyere eziokwu ma ọ bụ ezi ọrụ nke amara. Ha adighi njikere maka onwu oge na ndakpo olileanya. Mgbe onwunwa biara, okwukwe ha dara, ihè oriona ha wee gbaa nku.

"Mgbe nwoke-alu nwanyi ahụ biara nwayo,"

Kedu mgbe Nwoke Akwukwo Nso ahụ lara azu? Maachi 22, 1844. O na-ala azu. Gini ga-eme ugbu a? A ga-eme ka igwe abuo a puta ihè.

Mgbe anyi chefuru Mkpu Etiti Ura Abali ma si n'uzo ahụ dapu gaa n'uwa ojojo di n'okpuru, anyi na-egosi na anyi aghotaghị Ozioma ahụ. Ozioma Ebighi Ebi bu ọrụ Kraist n'imeputa igwe abuo nke ndi na-efe ofufe, nke e hiwere n'elu ozi amuma na-anwale mmadu. Site n'oge ichere ruo n'imechi onu uzo, nke a bu njedebe kasi elu nke Ozioma Ebighi Ebi. N'ebe a, Onyenwe anyi na-ewere igwe abuo n'oge ichere, na-achọ iduba ha na Ya onwe Ya banye n'Ikpe, ma na-eme ka ha gafee usoro onwunwa iji gosi ma ha nwere mmanu n'ezie ma o bu na ha enweghi ya. Nke a bu njedebe kasi elu nke ọrụ Kraist nke ikewapu olaedo n'ebe mgbaze di, oka wit n'ebe ahijia ojojo di, ndi amamihe n'ebe ndi nzuzu di.

"Mgbe nwoke a na-alu nwanyi ohuru jidere oge, ha niile raira ura ma hie ura." Site n'ijidere oge nke nwoke a na-alu nwanyi ohuru ka e ji anochi anya igafe oge ahụ a turu anya na Onyenwe anyi ga-abia, mmechuihu ahụ, na idi ka e nwere igbu oge. N'oge a nke ejighi n'aka, mmasi nke ndi di n'elu naani na ndi na-enweghi obi zuru ezu bidoro ima jijiji ngwa ngwa, mgbalị ha wee malite idalata; ma ndi okwukwe ha dabeere n'amamihe onwe ha nwere banyere Akwukwo Nso nwere nkume n'okpuru ukwu ha, nke ebili mmiri nke mmechuihu ahụ enweghi ike isachapu. "Ha niile raira ura ma hie ura;" otu otu n'ighara ilekota ihe na n'ihapu okwukwe ha, nke ozo na-echere n'ndidi ruo mgbe a ga-enye ihè doro anya kari. Ma n'abali nke onwunwa ahụ, ndi nke ikpezu ahụ yiri ka ha tufuru, ruo n'oke ufodu, inu oku n'obi na nrara ha. Ndi na-enweghi obi zuru ezu na ndi di n'elu naani enweghizi ike idabere n'okwukwe nke umunne ha. Onye o bua aghaghị iguzo ma o bu daa n'onwe ya.

Mgbe ndakpo olileanya ahụ biara, otu abuo ahụ malitere ihi ura n'uzo di ichere; ma obuna umuagboghọ-amaghị ama ndi nwere ogugu isi tufuru ufodu n'ime inu oku n'obi ha. Onyenwe anyi no na-eduzi n'ihe a, ka mgbe ozi Mkpu Etiti Abali biara na Nzuko Omuma Exeter, O ga-aruzu ọrụ n'etiti ha.

Usoro Nwale: Oge Ichere na Mkpu Etiti Abali

Site na Spirit of Prophecy, mpiakota nke 4, ibe 228: Cheta na usoro a—Mkpu Etiti Abali, site n'Oge Ichere ruo n'imechi onu uzo—bu Onyenweanyi na-anwale ndi Ya. Mkpu Etiti Abali ahụ n'Ogbo Nzuko Exeter, n'okwusa ya ruo Oktoba 22, 1844, bu naani otu akuku nke akuko ahụ. A pughi ikewapu ya n'Oge Ichere ahụ, nke na-akwadebe maka mmetuta nke Mkpu Etiti Abali ahụ n'etiti udi abuo nke ndi na-efe ofufe. I ga-aghota Mkpu Etiti Abali ahụ, n'ihi na o buru na i ghotaghị ya, i ga-adapu n'uzo ahụ.

"Chineke zubere igosi ndi Ya ule. Aka Ya kpuchiri njehie di n'igukota oge amuma ndi ahụ. Aka Ya, aka Onyenwe anyi, kpuchiri otu njehie puru ichere di n'igukota oge amuma ndi ahụ,

n'otutu. Ndị Adventist achoputaghị njehie ahụ, ọ bughikwa ndị kasị mụta ihe n'etiti ndị na-emegide ha chọputara ya. Ndị nke ikpeazu kwuru, 'Igukota unu nke oge amuma ndị ahụ ziri ezi. Otu nnukwu ihe omume dị njikere ime; ma ọ bughị ihe Mista Miller buru amuma; ọ bụ ntughari nke ụwa, ọ bughikwa ọbibia nke ugboro abuo nke Kraist.'"

Oge atumanya ahụ gafere, ma Kraist aputaghị iji naputa ndị Ya. Ndị ahụ jiri ezi okwukwe na ihunanya chere Onye Nzoputa ha tara ahuhu n'ihini nnukwu nkuda mmuo. Ma Onyenwe anyi emezuwo nzube Ya: O nwaleela obi ndi kwuputara na ha na-eche iputa Ya. N'etiti ha otutu no ndi ihe kpaliri ha bu ujo kariya ihu eziokwu n'anya. Mgbe ihe ahụ a turu anya ya emeghi, ndi a kwuputara na nkuda mmuo erughi ha; ha ekwetubeghi na Kraist ga-abia. Ha so na ndi mbu jiri mwute nke ezi ndi kwere ekwe mee ihe ochi.

Nke a bu nzube Onyenwe anyi. Anyi enweghi ihe o bua anyi ga-atu egwu maka odinihu, ma e wezuga ma o buru na anyi echefu otu Onyenwe anyi si duru anyi n'ahumahu anyi gara aga, o dighikwa ihe o bua anyi ga-atu egwu ma e wezuga ma o buru na anyi echefu nkuzi Onyenwe anyi n'ahumahu anyi gara aga. Anyi na-atu aro na unu apughi ikewapu nduzi a n'ebe nkuzi Ya di.

Ndu na Akuko James White na Ellen G. White 1888, ibe 186-187: "Chineke nwara ma gosiputa ndi Ya site n'igafe nke oge ahụ na 1843. Njehie ahụ—njehie puru iche—ha mere n'iguputa oge amuma ndi ahụ achoputaghị ozugbo, obuna site n'aka ndi guru akwukwo nke oma ndi na-emegide echiche nke ndi ahụ na-atu anya obibia Kraist. Ndị okà mmuta ndi a miri emi kwuputara na Mazi Miller ziri ezi n'igbakọ oge ahụ, ọ bu ezie na ha na ya na-emegiderita onwe ha n' ihe omume ahụ ga-emecha oge ahụ. Ma ha, na ndi Chineke na-eche, no n'otu njehie n'okwu banyere oge ahụ."

Anyi kweere kpamkpam na Chineke, n'amamihe Ya, turu ime ka ndi Ya zute ndakpo olileanya, nke e jiri akọ mee nke oma iji kpughee obi ma zulite agwa eziokwu—o bughị naani ikpughe obi ha kama izulite agwa ha, na-ebute ya n'okè ebe a ga-egosi ya n'oge nsogbu nke na-abia n'Iku Etiti Abali. Ndị nabatara ozi nke mmuo ozi mbu n'ihini egwu ikpe Chineke, ọ bughị n'ihini na ha huru eziokwu n'anya ma choo ihe nketa n'alaeze eluigwe, gosiri onwe ha ugbo a n'ezini ha. Ha so na ndi mbu kparitara ndi ahụ nwere ndakpo olileanya, ndi ji ezi obi chosie ike ma hu obibia Jisos n'anya. Nnwale a nke Chineke, nke na-enyocha nke ukwu, kpughere ezi agwa nke ndi ga-ezere ibu oru na ihere site n'igonari okwukwe ha n'oge ule.

A hapughi ndi ahụ nwere nkuda mmuo n'ochichiri; n'ihini na n'ichocha oge amuma di iche iche site n'ekpere siri ike, a choputara njehie ahụ—njehie ahụ puru iche—na n'igbaso akara pensul amuma ahụ site n'oge nchere ahụ. N'ime atumanya onu nke obibia Kraist, e tinyeghi n'uche nchere ahụ e huru n'ohu ahụ, nke ghorọ ihe ijuanya na mwute a na-atughi anya ya. Ma nnwale a n'onwe ya di oke mkpa iji mee ka ndi kwere n'ezio kwu n'ezini obi puta ihè ma sie ha ike. Oge nchere ahụ di oke mkpa. O bughị naani na o ga-egosi igwe mmadu abuo ahụ ma malite ime ka agwa ha puta ihè, ndi a ga-egosiputa n'akuko ihe mere eme nke Mkpu Etiti Abali ruo n'imechi onu uzo, kama o dikwa mkpa iji mee ka ndi ga-aputa n'akuku ziri ezi nke okwu ahụ sie ike. I pughi ikewapu oge nchere ahụ na Mkpu Etiti Abali ma o bu n'imechi onu uzo.

Mgbe unu juru Iku Etiti Abali, unu na-ajukwa akuko ihe mere eme ahụ n'onwe ya. Iku Etiti Abali abughị naanị ozi Samuel Snow n'Ogige Nzuko Exeter; o bu ahumahu nke oge nchere ahụ. Nke a bu ebe Onyenwe anyi no na-eduga. Anyi enweghi ihe o bula anyi ga-atu egwu n'odinihu, ma e wezuga mgbe anyi chefuru nduzi nke Onyenwe anyi n'akuko anyi gara aga—akuko a nke oge nchere ahụ na Iku Etiti Abali, ebe O na-eweta Ozioma Ebigbi Ebi n'Akuko Ndi Millerite n'okwa njedebe ya, na-emeputa igwe abuo nke ndi na-eke ofufe.

Akwukwo Mbụ E Dere, peeji nke 74: “Ahụwo m na eserese afo 1843 bu nke aka Onyenwe anyi duru, na na e kwesighi igbanwe ya; na onugogu ndi ahụ di ka O siri choo ha; na aka Ya di n'elu ya ma zoo njehie di n'ime ufodu n'ime onugogu ndi ahụ, nke mere na o dighi onye puru ihu ya, ruo mgbe e wepuru aka Ya.”

Ihe Omimi nke Ajo Mmehie na Usoro Nwale

O buru na anyi nwere oge, anyi puru itule ihe omimi nke ajo omume. Ihe omimi nke ajo omume puru inwe nkowa ziri ezi kariji otu, ma n'ebe a o na-ezo aka n'oru Setan n'igwakota ihe ojo na ihe oma, eziokwu na njehie, n'ime akuko ndi nsọ ebe Onyenwe anyi na-anwale ndi Ya. N'akuko ndi nsọ nke Akwukwo Nso ebe Onyenwe anyi na-eduga ndi Ya n'usoro nwale, i ga-ahu ihe omimi nke ajo omume mgbe niile—oru Setan n'igwakota eziokwu na njehie. Mgbe ndi mmadu rutere n'ebe nwale a, ihe omimi nke ajo omume emeela ka okwu ndi ahụ kpuchie ochichiri.

Mgbe oge ule Noah biara, Baibul na-agwa anyi na a gwakotala mkpuru nke Setan na mkpuru nke Chineke tupu oge ahụ. Nke a bu ihe kpatara ka ihe-omimi nke ajo omume wee mezuo n'oge Noah, nke e gosiputara n'Akwukwo Jenesis dika umu ndi Chineke lutara umu ndi mmadu nwanyi ka ha buru nwunye—ngwakota nke mkpuru abuo ahụ, ihe-omimi nke ajo omume nke na-ebute uzọ tupu ule Noah.

N'oge ule Mosis na Oké Osimiri Uhie, Akwukwo Nso na-akowa otu Izrel, ndi a ga-anwale n'Oké Osimiri Uhie na na Sainai, si buru ndi ozizi Ijipt emebiwo, mgbe ha noro ebe ahụ ogologo oge. Nke ahụ bu ihe omimi nke ajo omume—ibu ndi ozizi Setan na-emetuta.

N'oge ndi Juu, o bu nkuzi ndi Gris kwadoro uzọ ka Sanihedrin ju usoro nwale ha.

N'akuko ihe mere eme nke ndi Millerite, ndi Millerite no n'ime uka Protestant ka si puta n'ime afo 1260 nke mmetuta ochichi papal, nke ji mkpuru di ocha mebie ya site n'igwakota ya na mkpuru na-adighi ocha, wee muta ihe omimi nke ajo omume nke gara n'ihu tupu ule nke Akuko ihe mere eme ndi Millerite.

Nke ahụ bu ihe omimi nke ajo omume nke na-adi mgbe niile.

O buru na i muo otu ihe-omimi nke ajo omume si aru oru, gaa na Patriarchs and Prophets, isi mbu. Nwannaanyi White na-agwa anyi otu Setan si mezuo ihe-omimi nke ajo omume n'Eluigwe. A ga-enwe ule n'Eluigwe gbasara ndi mmuo ozi ga-anogide na ndi a ga-ewepu, ma Setan no na-emezu ihe-omimi nke ajo omume n'ebe ahụ n'Eluigwe tupu usoro ule ahụ.

Satan mere nke a site n'itinye obi abuo n'uzo aghughu, n'ibu okwu nke ya elu kari Okwu Chineke, ma, nke ka mkpa, site n'iduga ndi ozọ ka ha kwuputa ozizi ugha ya—oru ojo di egwu. O

ga-etinye obi abụọ n'uche gi, mgbe ahụ i ga-apụ gaa kwuputa obi abụọ ahụ n'ihu igwè mmadụ. O buru na onye o bula emee mkpesa banyere obi abụọ ahụ, mkpesa ha ga-abụ megide gi, o bughị megide ya.

N'oge na-adibeghi anya, otu ukochukwu no na Spokane, Washington, kwuru okwu banyere Early Writings, peeji nke 74, si, "Agara m n'akwukwo nkowa okwu nke ubochi na oge Ellen White, Webster's Dictionary, ma figures aputaghi ihe obula metutara mgbakọ na mwepu." Otutu ndi nuru nke ahụ agaghi enyocha ya ma ha ga-ekwere ya. N'obuna nke kacha nta, ukochukwu ahụ na-agma mkpuru obi abụọ banyere ihe figures na-anochi anya ya n'ebe a; n'ezie, o na-agma ugha. Webster's 1828 Dictionary na-ekwu, si: FIGURE, n. Na mgbakọ na mwepu, akara na-egosi onuogu, dika 2, 7, 9.

O no na-egosiputa obi abụọ, na-arụ oru ahụ e gosiputara dika ihe omimi nke ajo omume. O no na-eme ka ndi Adventist mata, ma o buru na ha di njikere ihu, na n'oge a n'akuko ihe mere eme nke uwa, unu aghaghi ighota eziokwu ahụ n'onwe unu ma ghara ige ndi mmadu nti; n'ihu na, ". . . ihe omimi nke ajo omume amalitelari iru oru:"

Akwukwo Mbụ Ndi E Dere, peeji nke 74: ". . . na ihe oyiya ndi ahụ di otu O chorọ ka ha di, na aka Ya di n'elu ma zoo njehie di n'ime ufodu n'ime ihe oyiya ndi ahụ, ka onye o bula ghara ihu ya, ruo mgbe ewepuru aka Ya."

O bu nduhie n'uzo, ndi oka mmuta okpukpe na-eme ya otutu mgbe. O buru na ichoro ighota ihe otu okwu putara n'ime Baijul ma o bu n'ime Mmuo Amuma, i gaghi ebu uzo eleba anya n'akwukwo nkowa okwu; i ga-eleba anya n'ebe onye amuma no. Dika omumaatu, Daniel ji okwu Hibru rum mee ihe na Daniel 8:11, nke a sughariri dika "e wepuru." Ndi mmadu na-eche na o putara "iwepu," ma Daniel jiri rum ugboro ise ndi ozo, o dighikwa mgbe o putara "iwepu"—o putara "ibuli elu na ikwuli elu." Ya mere, iche na rum n'ime Daniel 8:11 putara "iwepu" bu iso odinala, o bughị otu Daniel si jiri okwu ahụ mee ihe.

N'otu ahukwa, gbasara Ellen White: O buru na ichoro ikwu na n'akwukwo Early Writings, 74, "figures" putara ihe osise ma o bu onyonyo eserese, i puru isi, "Akwukwo nkowa okwu e ji n'oge Ellen White adighi ekwu na figures putara mgbakọ na mwepu," na-atukwasị obi na otutu mmadu agaghi elele ya. Ma o buru na ha elee ya, ha ga-achoputa na figures n'ezie putara mgbakọ na mwepu.

Ma ebe mbu i na-aga bu n'aka Ellen White n'onwe ya: Gini ka o putara site n'onuogu? N'akwukwo *Early Writings*, ibe 74, o na-ekwu, "Aka Ya dikwasiri n'elu ma zoo njehie di n'ime ufodu n'ime onuogu ahụ," ma n'ibe 236 o na-ekwu, "Aka Ya kpuchiri njehie di na nguko nke oge amuma di iche iche." Nwanyi amuma ahụ na-akowaputa na okwu o na-eji, bu onuogu, na-anochi anya oge amuma ndi ahụ—nguko mwepu na mweputakwara ha, o bughị eserese ahụ.

Ya mere, gini ka Onyenweanyi jiri aka Ya kpuchie? O jiri aka Ya kpuchie njehie di n'igukota oge amuma ndi ahụ—onuogugu ha.

Nkwado Ellen White nyere 2520

Nke a bụ isi okwu ahụ. Ọtụtụ mmadụ na-ekwusa otu ozi ahụ anyị na-ekwusa, ma ana m akwado ha. Ma mgbe ọ b́jara n'ìhe banyere 2520 na ma Ellen White kwenyere na ọ b́ aḿma ziri ezi, nke a b́ aŕḿka ah́—nke a b́ ìhe àmà ah́ na ebe unu kwesírì isi malite. Aŕḿka ndì ọzọ niile ziri ezi ma b́ŕkwa eziokwu, ma nke a b́ ebe a ga-esi malite.

N'akwukwọ **Early Writings**, peeji nke 74, ebe e kwuru na Onyenwe anyị kpuchiri aka Ya n'elu njehie d́ n'ufodụ n'ime ọnuogugu ah́, ọ kowara ìhe nke ah́ putara n'akwukwọ ah́kwa, na peeji nke 236: “Ahurú m ndì nke Chineke ka ha juputara n'onu n'olileanya, na-ele anya n'ìchere Onyenwe ha. Ma Chineke kpebiri ìnwa ha.” Ọ na-ekwu maka Oge Ichere Ah́ (**Tarrying Time** [March 22, 1844]), ndakpọ olileanya mbú ah́.

Ọ naghì ekwu banyere Nkuda-muọ ah́ nke mere n'October 22, 1844, n'ìhi na a ga-anwale ha n'ebe ah́kwa; ma n'ebe a ọ na-ekwu banyere March 22, 1844, oge ichere ah́: “Chineke zubere ìnwale ha.” “Aka Ya kpuchiri njehie d́ n'ìgu oge aḿma ndì ah́.” Olee otú Ọ ga-esi jiri oge ichere ah́ nwalee ha? Site n'ìjide aka Ya n'elu nghota ha banyere oge aḿma ndì ah́. Ì nweghì ìhe ọb́la ì ga-atu egwu maka ọdìnihu, ma e wezuga d́ka anyì chefuru otú Onyenwe anyì siri duo anyì n'oge gara aga, n'akukọ ìhe mere eme nke ndì Millerite na ozizi Ya.

Oge aḿma ndì a b́ ozizi ndì mutara oge nchere ah́. “Aka Ya kpuchiri njehie d́ n'ìguputa oge aḿma ndì ah́. Ndì na-ele anya maka Onyenwe ha ahughì njehie a,”—njehie, otu—“ndì kasì m̀ta ìhe b́ ndì megidere oge ah́ onwe ha kwa achoputaghì ya. Chineke kpebiri na ndì Ya ga-ezute ndakpọ olileanya. Oge ah́ gafere, ndì jiri onu chere Onye Nzoputa ha nooro ná mwute ma daa mbà n'obi, ebe ndì ah́ na-ahughì n'anya mputa nke Jisọs, kama ha nabatara ozi ah́ n'ìhi ujo, nwere afọ ojuru na Ọ b́aghì n'oge a turu anya ya. Nkwuputa ha emetutaghì obi ha ma sachapu ndu ha. Igafe oge ah́ ka e turu nke oma ìji kpughee obi ndì d́ otu a. Ha b́ ndì mbú tughariri wee kwaa emo ndì ah́ nwere mwute, ndì dara n'obi, ndì huru n'ezie n'anya mputa nke Onye Nzoputa ha. Ahurú m amamihe Chineke n'ìnwale ndì Ya na n'ìnye ha ule na-enyocha nke oma ìji choputa ndì ga-ala azu ma laghachi n'oge ule.”

Jisọs na ndì agha eluigwe niile jiri omiiko na ìhunanya lee ndì ah́ anya, b́ ndì ìi atumanya d́ uto choọ ìhu Ya ogologo oge, Onye mkpuru obi ha huru n'anya. Ndì mmuọ ozi nọ na-efeghari gburugburu ha, ìji kwado ha n'oge ule ha. A hapuru ndì leghaara ìnabata ozi nke eluigwe anya n'ochichiri, iwe Chineke wee mua megide ha, n'ìhi na ha achoghì ìnabata ìhè ah́ O zitere ha site n'eluigwe. Ndì ah́ kwesiri ntukwasì obi ma b́ŕkwa ndì e mere ka ha daa mba, b́ ndì na-apughì ìghota ìhe mere Onyenwe ha ìi abaghì, ahapughì ha n'ochichiri. E duziri ha ọzọ n'akwukwọ Nso ha ka ha nyochaa oge aḿma d́ ìche ìche. E wepuru aka Onyenwe anyì n'onuogu ndì ah́, a kowakwara njehie ah́—nke puru ìche.

N'ebe a, ọ na-akowa njehie d́ n'onuogu ndì ah́ d́ na Chaati 1843, ma o kwuolarì na onuogu ndì ah́ na-anochi anya oge aḿma ndì ah́. “Ha huru na oge aḿma ndì ah́ rutere ruo n'afọ 1844, nakwa na otu ìhe-àmà ah́ ha gosiputara ìji gosi na oge aḿma ndì ah́ mechiri na 1843, gosikwara na ha ga-akwasì na 1844.” Njedebe nke mkparita uka! Ellen White tinyere akara nkwardo ya n'elu 2520.

E nwere naanị oge amụma atọ n'elu Chaatị 1843 nke ha ghotara na ha kwusiri na 1843: 1335, 2520, na 2300. Chineke jidere aka Ya n'elu njehie di n'ime ufodu n'ime onu ogugu ndi ahụ—oge amuma ndi di n'elu Chaatị a—ruo mgbe ewepuru aka Ya. Mgbe O wepuru aka Ya, e duuru ndi ahụ kwesiri ntukwasị obi bu ndi na-echere ka ha mutakwuo oge amuma ndi ahụ ozo, ha wee choputa na otu ihe akaebe ahụ nke duru ha ibiputa na oge amuma ndi ahụ mechiri na 1843 ka a matara mgbe ahụ na o na-egosi na abuo n'ime ha kwusiri na 1844.

Afo 1335 malitere n'afọ AD508 ma kwusi n'afọ 1843. Afo amuma 2520 malitere n'afọ 677BC, ma izu-okè nke afo metutara ya. Ndi Mbụ ahụ chere na o kwusiri n'afọ 1843, ma emesia ha ghotara na otu ihe-àmà ahụ nke duru ha ka ha buru amuma afo 1843 gosiri na amuma 2520 kwusiri n'afọ 1844. Amuma 2300 malitere n'afọ 457BC, ha kwa echewo na o kwusiri n'afọ 1843; ma mgbe ndakpo olileanya ahụ gasiri, site n'imụ ha banyere oge amuma di iche iche, ha choputara na o kwusiri n'afọ 1844.

E nwere amuma atọ naanị ha buru amuma na ha ga-agwu n'afọ 1843, otu n'ime ha kwa mere: nke 1335. Amuma a abughị nke Onyenwe anyi jidere aka Ya n'elu ya. O na-akowa akuko ihe mere eme nke ndi Millerite site n'Oge Ichere, gafee Mkpu Etiti Abali, ruo Oktoba 22, 1844.

N'ihe ngosi nke unyaahụ, anyi kwusiri na nkwuputa a sitere n'aka Ellen White: “Ngozi nadiiri anya ndi huru ihe ndi a huru n'afọ 1843 na 1844.” Nke a bu, “Ngozi nadiiri onye na-abia n'afọ 1843.” N'akuku nke na-esote, o siri, “E nyere ozi ahụ. Ma ekwesighi inwe odachi o bua n'ikwughachi ozi ahụ, n'ih na ihe iriba ama nke oge na-emezu; a ghaghị irucha oru mmechi ahụ. A ga-arụ nnukwu oru n'oge di mkpirikpi. N'oge na-adighi anya, a ga-enye ozi site n'itopu Chineke nke ga-aba uba ruo n'iti-eti mkpu di ukwu. Mgbe ahụ Daniel ga-eguzo n'oke ya, inye àmà ya.” Manuscript Releases, mpjakota nke 21, 437.

Daniel iguzo n'oke ya bu amaokwu nke 13 n'ime Daniel 12. “Ngozi nadiiri anya ndi huru ihe ndi a huru n'afọ 1843 na 1844” bu amaokwu nke 12. Ellen White na-enye nkowa Chineke banyere Daniel 12:12–13, na-asị na amaokwu ndi a abughị banyere amuma oge, kama o bu banyere ahumahụ nke gunyere 1843 na 1844, nke nghotahie banyere 1843 muru ma mee ka oge nchere puta. Mgbe oge nchere bjara, “Ngozi nadiiri onye na-eche.” O bu ezie na ohu ahụ egbuo oge, chere ya. Ngozi nadiiri onye ahụ nke ji ntukwasị obi na-eche site n'Oge Nchere ruo mgbe a mechiri uzọ. Ihe onye kwere ekwe ahụ na-ahụ n'afọ 1843 na 1844 bu ngozi nke na-eduba ya n'Ebe Kachasi Nso.

Amuma nke 1335 kwusiri n'afọ 1843, na-akara obibia nke Mkpu Etiti Abali. Oge amuma nke 2520 na 2300 na-ejedebe n'afọ 1844. Ellen White na-ekwu na otu ihe-àmà ahụ mere ka ha kposaa na 2520, 2300, na 1335 kwusiri n'afọ 1843 ka e mesiri ghotara dika ihe na-egosi na ha ga-akwusi n'afọ 1844.

Ìhè sitere n'Okwu Chineke mukwasiri n'onodu ha, ha wee choputa oge ichere—“O bu ezie na o [ohu ahụ] na-anọ odu, chere ya.” N'ihunanya ha nwere maka obibia Kraist ozugbo, ha elegharala ino odu nke ohu ahụ anya, nke e zubere igosi ndi na-echere n'eziokwu. Ozokwa, ha nwere otu isi oge. Ma ahuru m na otutu n'ime ha enweghi ike iri elu kariya oke mwute ha siri ike ka ha nwee ogo inu oku n'obi na ume ahụ nke kara akara okwukwe ha n'afọ 1843.

Satan na ndi mmuo ozi ya meriri ha, ndi na-achoghi inata ozi ahụ wee kelee onwe ha n'ihu ikpe ziri ezi na amamihe ha nke huru ihe n'ihu n'iju inata aghughu ahụ, dika ha kporo ya. Ha aghotaghị na ha na-aju ndumodu Chineke megide onwe ha, nakwa na ha na Saitan na ndi mmuo ozi ya na-aruko oru iji mebie uche ndi nke Chineke, ndi no na-ebigara ndu ozi ahụ e si n'eluigwe zite.

N'akuko ihe a, e nwere otu abuo nke ndi na-efe ofufe. Otu na-ekwesighi ntukwasị obi na-akwa ndi na-echere emo, ma a na-eduzighachi ndi na-echere ahụ n'oge amuma di iche iche, ha wee ghotu na otu ihe-ama ahụ nke dugara ha n'imata mmechi nke 2520 na nke 2300 n'afọ 1843, bu ihe ga-egosi na ha kwusiri n'afọ 1844.

N'agbanyeghi na ndi na-echere ahụ matara nke a, ha enwekwaghị oku mmuo n'ebe Onye-nwe anyi no di ka ha nwere tupu ndakpo olileanya mbu ahụ. A ga-eme ka oku ha baa ozọ site n'ozu nke Mkpu Etiti Abali. Ndi na-echere ahụ amatalaala 1844, njedebere nke amuma ndi ahụ, tupu Mkpu Etiti Abali.

Ozi nke Mkpu Etiti Abali mere ka ndi ahụ na-echere nwee ike imata Oktoba 22, 1844. Site n'ozu ahụ, o bughị nani na o bu n'otu ebe n'ime afọ 1844; kama o bu n'ubochi a kpomkwem, nke ahụ nyere ozi ahụ ike.

I na-ahụ usoro a? Nkuzi ndi na-amiputa ahumahu a bu amuma ato: 1335, 2300, na 2520.

Mgbe ha matara nke a, ha malitere ikwusa, "Sinu na Babilon puta." Nke a bu Ozi nke Muo-ozu nke Abuo.

Ka anyi doo anya: Gini ka o na-akwusi n'oge nchere ahụ? Ojiji nke Chaati 1843. Ha wepuru Chaati a n'akuku n'ihu na ugbo a ha aghotawo na Onyenwe anyi na-abia n'afọ 1844, ebe Chaati ahụ kwuru 1843. Ya mere, ha wepuru Chaati ahụ n'akuku n'ihe gbasara akuko nke Ozi nke Muo-ozu nke Abuo.

Gini ka ozi ha ghoru n'akuko ihe mere eme nke Muo-ozu nke Abuo? Paragraf ikpezu ahụ na-akowa ya.

“A na-emegbu ndi kwere n'ozu a n'ime uka di iche iche. Ruo oge ufodu, ndi na-achoghi inara ozi ahụ ka e jidere site n'egwu ka ha ghara igosiputa n'omume mmetuta ndi di n'obi ha; ma igafe nke oge ahụ kpughere ezi mmetuta ha. Ha chorọ ime ka akaebe ahụ, nke ndi na-echere ahụ chere na a manyere ha iburu, daa juu, ya bu na oge amuma di iche iche gbatiri ruo n'afọ 1844.”

Olee oge amuma ndi ahụ? 2520, 2300, na 1335. Nke ahụ bu ozi ha n'akuko ihe mere eme a. Ugbo a ha na-asị, “Anyi aghotala ya! Amuma ndi a na-eru ruo n'afọ 1844.” Ozi ha n'akuko ihe mere eme nke Mkpu Etiti Abali bu amuma afọ 2520 na 2300.

“Ruo oge ufodu, e jidere ndi na-agaghị anabata ozi ahụ azu site n'uju ka ha ghara imeputa n'ezu mmetuta di n'obi ha; ma ngafe nke oge ahụ kpughere ezi mmetuta ha. Ha chorọ ime ka ama ahụ daa ogbi, nke ndi na-eche nche ahụ chere na a manyere ha iburu, na oge amuma ahụ gbatiri ruo n'afọ 1844. N'idi doo anya, ndi kwere ekwe ahụ kowara njehie ha—njehie puru

iche—ma nye ihe kpatara ha ji atụ anya Onyenwe anyị n’afọ 1844. Ndị na-emegide ha enweghị ike iweta arụmụka ọbụla megide ihe kpatara siri ike e wetara. Ma iwe nke ụka dị iche iche mụrụ ọkụ; ha kpebisiri ike na ha agaghị ege ntị n’ihe akaebe, nakwa imechi àmà ahụ n’èzí ụka, ka ndị ọzọ ghara inụ ya.”

Gịni na-eme mgbe i webatara 2520 n’ihe metụtara ụbọchị 2300 ahụ? N’akụkọ ihe mere eme ndị Millerite, a na-achụpụ unu n’ụlọ ụka dị iche iche, a na-emekwa mgbalị iji mechie ọnụ ozi ahụ.

“Ndị na-anwa anwa ghara izochi ndị ọzọ ihè ahụ Chineke nyere ha, e mechibidoro ha ụzọ n’ime ụka dị iche iche; ma Jizọs nonyere ha, ha wee nwee ọnụ n’ihè nke ihu Ya. E kwadobere ha inabata ozi nke mmụọ-ozị nke abụọ.” *Early Writings*, 235–237.

N’enweghị ibanye n’omumụ banyere 2520, ihe anyị na-agbalị igosi bụ na Ellen White na-etinye akara nkwa doo ya n’elu 2520. Ọ bụrụ na i pughị ihu nke a, ọ dị gị mkpa ikpe ekpere ka Jizọs wepu akpịrịkpa ahụ n’anya gị. Ellen White kwuru na otu ihe àmà ahụ nke duru ha ikwaa 1843 ka e mesiri ka a hụrụ na ọ na-egosi na oge amụma ndị a kwusiri na 1844. Ọ na-akwawaputa oge amụma ndị ahụ mgbe niile, ma ọ bụ ọnụọgụ ndị ahụ, n’udị ọtutụ. E nwere naanị oge amụma atọ na Chaatị 1843 nke kwusiri na 1843.

Nke na-akwusi na 1843, ya bụ 1335 ahụ, n’ihi izi ezi nke grama, na-achọ ka e nwee ma ọ dikaria ala oge amụma abụọ ka o wee kwuo “ọnụọgụ” na “oge amụma.” Ọ bụrụ na e nwere atọ, ma i wepu otu, mgbe ahụ abụọ ahụ ọ kwadoro bụ 2520 na 2300, n’agbanyeghị ihe onye ọ bụla ọzọ puru ikwu.

N’akụkọ ihe mere eme a, tinyere Nnukwu Ndakpọ Olileanya nke ndị Adventist na Ọktoba 22, 1844, Onyenwe anyị na-emeputa ahụmịhe nke ha na-achụpụ ha n’ime ụka dị iche iche ka ha wee guzosie ike, ọ bughị n’okpuru mmetuta nke mmadụ, kama n’elu Okwu Chineke. Ha chorọ ahụmịhe ahụ iji nwee okwukwe ha ga-eji soro Jizọs Kraist banye n’Ebe Kachasi Nso. Ọ nọ na-eme ka ha zuo oke iji weta Ozioma Ebighi Ebi na mmechi.

Nkwuputa nke Ndị Ọsụ Ụzọ: James White na Uriah Smith

N’izọ ọzọ, anyị nwere ndị Ọsụ Ụzọ abụọ, James White na Uriah Smith. Ndị a bụ ndị ikom bụ isi ndị ọkà mmụta okpukpe nke oge a na-ezo aka na ha iji kwuo na James White juru 2520 na 1863, nakwa na Uriah Smith juru ya n’ihe odide ya n’afọ ndị 1870 na 1880.

Anyị na-alaghachi n’afọ 1844 na obere oge sochirinụ iji hụ otú James White na Uriah Smith si kowaa otu akụkọ ihe mere eme a kpomkwem nke Ellen White ka kowasiri. Ọ na-ekwu maka oge amụma ndị ahụ na Onyenwe anyị iwepu aka Ya ma hụ njehie ahụ, otu a kwa ka ndị ọsụ ụzọ abụọ a si eme.

Ellen White ekwughị “2520” ma ọ bụ “oge asaa,” ma Uriah Smith na James White kwuru ya. Ha na-eme ka o doo anya na oge amụma ndị a nabatara n’akụkọ ihe mere eme a bụ 2520 na 2300.

James White, *Review and Herald*, mpịakota nke 1, Julai 9, 1851: “Onye na-aju ajuju na-ekwu, ‘Ekwetaghị m na e nyela mkpu etiti abali ahụ ugbu a.’ Anyị onwe anyị kwa ekweghị na e nula mkpu etiti abali ahụ site n’aka anyị, ma ọ bụ na a ga-anụ ya mgbe ọ bụla. Mkpu nke Matiu

25:6, 'Lee, nwoke na-alu nwanji na-abia,' di n'akuko banyere alumi na nwunye nke owuwa anyanwu. Ma na e nyere otu mkpu, ma nata ya nke oma n'uju site n'ahu ndi niile kweere n'obibia Kraist n'ugbo mgbusi akwukwo nke afọ 1844, nke na-adako nke oma na mkpu etiti abali nke ilu ahụ, ekwesighi iju ya site n'aka ndi nwere ahumihe n'ihe ahụ."

James White na-eleba anya n'akuko ihe mere eme ebe ndi mmadu na-aju Mkpu Etiti Abali ma na-ada n'uzo ahụ. O na-aza nke a ma ga-atule akuko ihe mere eme a.

"O biara n'oge ziri ezi. Mkpu nke ilu ahụ sochiri ozugbo igbu oge ahụ, na iri ura na ihi ura. Nke a sochiri igbu oge anyi, ebe a kudara anyi n'ala n'olileanya, ma rute na nti anyi mgbe anyi no n'onodu nkuda mmuo. Mkpu ahụ kpotele umu agboghọ iri ahụ n'ura, ma duru ha ka ha dozie oriona ha. Nke a, ebe ike nke Mmuo so ya, kpalitere ndi nke Obibia ahụ, ma duru ha ka ha nyochaa Akwukwo Nso dika ha emetubeghi ya mbu, nakwa ka ha were onwe ha na akunuba nke uwa ha nyefee kpankpan n'aka Onyenwe anyi. Ndi kwusara mkpu ahụ na Onyenwe anyi ga-abia n'onwa nke asaa, n'afọ 1844, huru nke oma na oge amuma ahụ rutere n'oge ahụ; ya mere, ihe akaebe e gosiputara site n'oge ndi ahụ jiri gosi na Obibia ahụ ga-adi n'afọ 1843, gosiputara na o ga-adi n'afọ 1844. Anyi wee hu njehie di n'uzo ahụ e si aguta nke kwusiri ubochi 2300 ahụ n'afọ 1843. O dighi onye o bu la n'ime ndi dere megide Obibia ahụ huru ya. Aka nke Nlekota Chukwu—isi mkpuredemede "P"—kpuchiri mmejo ahụ—otu—ruo mgbe oge ruru ka a hu ya. Njehie ahụ di n'inafu afọ zuru ezu 457 n'ime 2300, nke hapuru 1843, n'enweghi iburu n'uche obula nkebi nke afọ 457 T.K., nke gafewori, mgbe iwu ahụ putara, nke sitere na ya ka a na-agu izu iri asaa ahụ."

"A dotara uche anyi gaa n'oge ahụ, [1843,] n'ihu na, site n'iguputa otutu oge amuma ndi ahụ malite n'afọ ndi ndi okachamara kacha mma n'usoro oge na-enye di ka mmezu nke ihe omume ndi ahụ nke ga-akara mmalite ha, ha niile yiri ka ha na-akwusi n'afọ ahụ."

Ugbu a o na-agwa anyi oge amuma ndi ahụ ha chere na ha kwusiri n'afọ 1843.

"Nke a, n'agbanyeghi, bu naani ihe yiri ka o di otu a." Naani ihe yiri ka o di otu a na ha kwusiri na 1843. Ha ga-achoputa na ha kwusiri na 1844.

"Anyi na-agu 'oge asaa' ahụ, ma o bu afọ 2520, site n'agha mbupu nke Manase, nke ndi na-ede usoro oge, n'otu nkwenye di ukwu, tinyere na BC677." Ndi a bu oge amuma ndi ha na-atule. "Ubochi a bu naani nke anyi jiworo mgbe o bu la guo maka mmalite nke oge a; ma mgbe e wepuru BC677 n'ime afọ 2520, AD1843 foduru. Otú o di, anyi ahughi na, ebe o ga-achọ afọ 677 zuru ezu nke BC na afọ 1843 zuru ezu nke AD jiri mezue afọ 2520, na nke a ga-emekwa ka anyi gbatia oge a ruo n'ime AD1844 n'oke o puru ibu na o malitere mgbe mmalite nke BC677 gasiri."

Oge amuma ndi ahụ nke "aka nke Providence jidere aka ya n'elu njehie ahụ," gunyere 2520.

Uriah Smith: "Ka oge na-aga n'ihu gafee AD1843, otutu malitere iju ihe kpatara ndakpo olileanya ha banyere afọ nke ntọhapu ha ha turu anya ya. Mgbe ahụ, a huru na, ma o buru na a malite oge amuma niile n'ime afọ BC, ebe anyi na-etinyekari mmalite ha, a gaghị emezu ha nke o bu la, obuna n'okwukwe na usoro oge anyi na ubochi mmalite ha ziri ezi, ruo mgbe o bu la n'ime afọ 1844. N'uzo di otu a, banyere oge asaa ahụ, ma o bu afọ 2520, nke malitere na

BC677—jubili ukwu ahụ, ma ọ bụ afọ 2450 [anọchighị anya na eserese 1843 ma ọ bụ 1850 ọ bụla.], nke malitere na BC607—na afọ 2300 nke Daniel, nke malitere na BC457—ebe akụkụ nke ọ bụla n’ime afọ ndị ahụ, bụ ndị e si n’ime ha guṅ oge amụma ndị ahụ n’otu n’otu, agafeworị tupu ihe omume dị iche iche nke gosiri mmalite ha emee, ọ ga-adị mkpa ka ha ruo n’ime AD1844 ruo n’ókè nke ha malitere mgbe mmalite nke afọ BC ndị e ji agụ ha n’otu n’otu gafere, ka e wee, ma ọ bụ mezuo ọnu ọgụgụ afọ dị n’ime nke ọ bụla n’ime ha, ma ọ bụ nwalee izi ezi nke usoro oge anyị. Ma e nweghị ntụaka ọ bụla banyere oge ahụ, n’ime afọ BC dị iche iche, nke oge dị iche iche ahụ malitere; ya mere, a pughị ikọwapụta nke ọma oge n’ime afọ nke njedebe ha.”

Uriah Smith na James White abụọ na-agba akaebe na oge amụma ndị a ghọtara na ha ga-agwụ n’afọ 1844 bụ afọ 2520 na afọ 2300, na-eji otu ụdị okwu ahụ Ellen White jiri mee ihe n’akwụkwọ Early Writings, peeji nke 236 gaa n’ihu.

Iketu nke Eziokwu: Isi Mmalite nke William Miller

Ihe E Dere ná Mmalite, peeji nke 230: “Chineke zitere mmụọ-ozị Ya”—mmụọ-ozị Gabriel—“ka o metụta obi otu onye ọrụ ugbo”—William Miller—“onye na-ekweghị na Baibul, iji duru ya ka o nyochaa amụma dị iche iche. Ndị mmụọ-ozị nke Chineke gara n’ihu na-eleta onye ahụ a họtara ugboro ugboro, iji duzie uche ya ma meghee n’ighota ya amụma ndị nke nọworo mgbe niile n’ochịchiri nye ndị nke Chineke. E nyere ya mmalite nke agbụ eziokwu ahụ, a durukwa ya gaa n’ihu icho njikọ mgbe njikọ gasiri, ruo mgbe o lere Okwu Chineke anya n’itunanya na n’ịmasị ukwu. Ọ hụrụ n’ime ya agbụ eziokwu zuru okè. Okwu ahụ nke ọ lere anya dika nke sitereghị n’ike mmụọ nsọ ugbo a meghere n’ihu ọhụrụ ya n’ima mma na n’ebube ya. Ọ hụrụ na otu akụkụ nke Akwụkwọ Nsọ na-akọwa akụkụ ọzọ,”—Gabriel gosiri ya usoro anyị na-akpọ itunyere amaokwu, ahiri n’elu ahiri, ebe a ntakiri na ebe ahụ ntakiri.

Gabriel nyere ya mmalite nke eriri eziokwu na usoro ikpọtuta amaokwu iji gosi ihe.

William Miller, Advent Review and Sabbath Herald, Epel 18, 1854: “Site n’imukwu Akwụkwọ Nsọ miri emi, ekpebiri m na oge asaa ahụ nke ọchịchị ndị mba ọzọ ga-amalite mgbe ndị Juu kwusiri ibụ mba nwere onwe ya n’oge a doọrọ Manase n’agha, nke ndị ọkachamara kachasi mma n’ihe gbasara ọgụgụ afọ kenyerere n’afọ 677 T.K.; na ụbọchị 2300 ahụ malitere ọnu na izu iri asaa ahụ, nke ndị ọkachamara kachasi mma n’ihe gbasara ọgụgụ afọ tūrū ụbọchị ha site n’afọ 457 T.K.; nakwa na ụbọchị 1335 ahụ, nke malitere site n’iwepu ihe a na-eme kwa ụbọchị, na iguzobe ihe arụ nke na-eme ka ọ buru itogboro n’efu, [Daniel 12:11] kwesiri igu ụbọchị ha site n’iguzobe ọchịchị kacha elu nke Papacy, mgbe e wepuru ihe arụ ndị ọgọ mmụọ, na nke, dika ndị ọkọ akụkọ ihe mere eme kachasi mma m pūrū ikpọturu siri kwuo, kwesiri igu ya site n’ihe dị ka afọ 508 A.K.”

Ellen White na-ekwu na Gabriel nyere William Miller mmalite nye agbụ nke eziokwu, ma William Miller na-agba ama na isi mmalite atọ e nyere ya bụ AD508, 677BC, na 457BC. E nyere ya isi mmalite nke amụma ndị a nke mụtara akụkọ ihe mere eme nke Mkpu Etiti Abali site n’aka Mụọ-ozị Gabriel.

Nduhie Ikpeazu: Iju Mmuo nke Amuma

Ozi ahoputara, akwukwo nke 1, ibe 48: “Satan bu . . . onye na-adigide adigide na-ebubata ihe ugha—iji doputa mmadu puo n’eziokwu. Nnoo aghugho ikpeazu nke Satan ga-abu ime ka amà nke Mmuo nke Chineke ghara inwe mmetuta o bula.” Aghugho ikpeazu nke Satan bu ibibi Mmuo nke Amuma.

O buru na i ju eziokwu ndi a bu ntoala, n’otu oge ahụ i na-ajukwa Mmuo nke Amuma. Ellen White tinyere nkwardo ya n’elu 2520. Ju 2520, ma i na-atufukwa ma nwa ahụ ma mmiri a sachara ya.

“Setan na . . . na-anogide na-etinye ihe ugha n’ihu—iji doputa ndi mmadu puo n’eziokwu. Ugha aghugho ikpeazu nke Setan ga-abu ime ka akaebe nke Mmuo nke Chineke ghara inwe mmetuta o bula. ‘Ebe ohu na-adighi, ndi mmadu na-ala n’iyi’ (Ilu 29:18).” O na-ekwu maka iju Mmuo nke Amuma, ma n’ihe metutara ya, o na-asi na o buru na i ju Mmuo nke Amuma, ebe ohu na-adighi, ndi mmadu na-ala n’iyi. Gini bu ohu ahụ? O buru na i ju Mmuo nke Amuma, gini bu ohu ahụ i na-enweghi?

“Dee ohu ahụ n’akwukwo, meekwa ka o doo anya n’elu mbadamba, ka onye na-agu ya wee gbaa oso.” Habakkuk 2:2 (KJV). O buru na i ju Mmuo nke Amuma, i ga-aju Chaati 1843; ma o buru na i ju Chaati a, i na-aju Mmuo nke Amuma.

“Setan ga-eji ogugu isi ruo oru, n’uzo di iche iche na site n’aka ndi oru di iche iche, iji mebie ntukwasị obi nke ndi foduru nke Chineke n’ihe-amà eziokwu ahụ. A ga-akpalite ikpoasi megide Testimonies nke bu nke Setan.” Mgbe ufodu anyi na-eche banyere “nke Setan” dika omume ojoo ndi na-atu egwu, ma n’akwukwo Patriarchs and Prophets a gwara anyi na Setan na-aru oru site n’itinye obi abuo n’obi mmadu. Nke ahụ bu mwakpo nke Setan megide Mmuo nke Amuma na eziokwu ndi a bu ntoala. O bu site n’aka ndi ikom anyi itukwasị obi ka a na-etinye obi abuo ndi a.

“A ga-akpolite ikpoasi megide Ihe-Amà ndi ahụ, nke bu nke satanik. Oru niile Setan ga-aru ga-abu ime ka okwukwe uka di iche iche nwere n’ime ha maa jijiji; n’ihi nke a: Setan apughị inwe uzo doro anya otu a isi webata aghugho ya ma kee mkpuru obi n’ime nduhie ya ma o buru na e gee nti n’ido aka na nti, na n’iba mba, na n’ndumodu nke Mmuo nke Chineke.” Selected Messages, book 1, 48.

Ka anyi na-eweta nke a n’isi ngwucha, mgbe Nwanyị White kwuru na anyi enweghi ihe o bula anyi ga-atu egwu maka odinihu ma e wezuga na anyi echefuo nduzi nke Onyenwe anyi, ana m ekwu na nduzi nke Onyenwe anyi o na-ekwu maka ya bu akuko ihe mere eme sitere n’Oge Ichere ruo n’onu uzo e mechiri emechi—akuko ihe mere eme nke okwu a na-anochi anya ya bu, Mkpu Etiti Abali. Anyi enweghi ihe o bula anyi ga-atu egwu maka odinihu ma e wezuga na anyi echefuo otu Onyenwe anyi siri duo anyi n’ahumahu nke Mkpu Etiti Abali, nakwa ozizi ndi jikotara na nduzi a. Ozizi ndi mutara ahumahu a bu amuma oge ato ahụ, nke na-amalite site n’ubochi ndi mmuo ozi Gabriel nyere William Miller. Anyi enweghi ihe o bula anyi ga-atu egwu maka odinihu ma e wezuga na anyi echefuo ozizi ndi a, gunyere 2520, nke mutara ahumahu nke Mkpu Etiti Abali dika Onyenwe anyi siri duo ndi Millerite n’ime njedebe kasi elu nke Ozioma Ebighi Ebi.

Spalding and Magan, peeji 305–306: “Otu ihe doro anya: ndi Seventh-day Adventists ahụ ndi na-eguzo n’okpuru okoloto Setan ga-ebu uzọ hapu okwukwe ha n’ido aka ná nti na n’iba mba ndi di n’ime Testimonies nke Mmuo Chineke.” O buru na i ju Ntoala ndi ahụ, i na-aju Mmuo nke Amuma. O buru na i ju Mmuo nke Amuma, i na-aju Ntoala ndi ahụ. Ha na-aga onu. Ebe Mmuo nke Amuma na-adighi, ohuu adighi.

“A na-akpo oku ka e nwee nyefe zuru oke kari na ije-ozu di nsọ kari, a na-akpokwa ya ugbo a, a ga-anogidekwa na-akpo ya. Ufodu n’ime ndi na-ekwuputa ugbo a aro Setan ga-alaghachi n’uche ha. E nwere ndi no n’onodu di mkpa e nyere ntukwasị obi bu ndi na-adighi aghota eziokwu nke oge a. A ghaghị inye ha ozi ahụ. O buru na ha anabata ya, Kraist ga-anabata ha, o ga-emekwa ka ha buru ndi oru ibe ya. Ma o buru na ha aju inu ozi ahụ, ha ga-eguzo n’okpuru okoloto ojii nke Onye-isi nke Ochichiri.”

“A gwara m ikwu na eziokwu di oké onu ahia maka oge a na-emepewanye n’uche mmadu n’uzo doro anya kari. N’uzo puru iche, ndi ikom na ndi inyom ga-eri anu ahụ nke Kraist ma nuo obara Ya. A ga-enwe mmepe nke nghota, n’ihi na eziokwu nwere ike igbasa mgbe niile. Onye malitere eziokwu ahụ n’uzo Chineke ga-abata n’ime mmekorita chiri anya kari, ma burukwa nke ka chiri anya, n’etiti ndi na-aga n’ihu imata Ya. Ka ndi nke Chineke na-anata okwu Ya dika achicha nke eluigwe, ha ga-ama na a kwadebewo opupu Ya dika ututu. Ha ga-anata ike nke mmuo, dika ahụ si anata ike nke anu ahụ mgbe e riri nri.

“Anyi aghotachaghị nke oma atumatu Onyenwe anyi n’ikpoputa umu Izrel n’ohu Ijipt, ma duru ha site n’ozara banye n’ala Kenan.

“Ka anyi na-achikota uzari nke Chineke na-enwu site n’ozu oma, anyi ga-enwe nghota doro anya kari banyere usoro ndi Juu, na ekele miri emi kari banyere eziokwu ya ndi di mkpa. Nnyocha anyi banyere eziokwu erubeghi izu oke. Anyi achikotala naani uzari ihè ole na ole. Ndi na-abughị ndi na-amu Okwu ahụ kwa ubochi agaghị edozi nsogbu di n’usoro ndi Juu. Ha agaghị aghota eziokwu ndi e kuziri site n’oru ije ozi nke ulo nsọ. A na-egbochi oru Chineke site n’amamihe nke uwa banyere nnukwu atumatu Ya. Ndu n’odinihu ga-ekpughe ihe iwu ndi ahụ putara, iwu ndi ahụ Kraist, mgbe e kpuchiri Ya n’ogidi igwe ojii, nyere ndi Ya.” Spalding and Magan, 305–306.

Ndi Adventist ahụ ndi na-anata akara nke anu ohia ahụ, ndi na-eguzo n’okpuru okoloto Setan, na-aju mbu Mmuo nke Amuma.

E nwere otu mmadu abuo n’akuku Akwukwo Nso a: ndi na-anogide n’igbaso ka ha mara Onyenwe anyi, na-anogide iri anu Ya ma na-anu obara Ya, ma na-anogide na-amu Okwu Chineke, na ndi na-adighi eme otu ahụ. Mmepe nke eziokwu akwusibeghi; ha ga-enwe ihe ha ga-ekwu banyere ozi nke Ebe Nso nke a na-ekwubeghi ugbo a. Ha ga-eme ka mgbanwe nke oge nchikota nke Chineke n’oge Kraist puta ihè, nke bu uzọ gosiputa mgbanwe di n’oge ndi Millerite, na-atu aka n’ihu n’oge nchikota ahụ mgbe Kraist ga-agbanwe site n’Ikpe nke Ndi Nwuru Anwụ gaa n’Ikpe nke Ndi Di Ndu. Ha ga-enwe ihe ha ga-ekwu banyere Ebe Nso na otu Onyenwe anyi si eji mmuba nke Mmuo Ya akowaputa mmeghari Ya n’ime mgbanwe ndi a nke oge nchikota.

Naani okwu ole na ole ozo, anyi agwuchakwara ihe foro nke nta ka o buru kpankpan.

Ndị Adventist ụbọchị nke asaa ahụ jụrụ Mkpu Etiti Abalị na-ada n'uzọ ahụ, na-ajụ nduzi nke Onyenwe anyị na ozizi nke okwukwe nke mụtara akukọ ihe mere eme nke Mkpu Etiti Abalị. Nke ahụ bụ ihe anyị kwesiri ịtụ egwu—ijụ ozizi ndị ahụ ma ghara ighọta ahumahu ahụ. N'ime ime otú ahụ, anyị na-ajụ Mmuo nke Amuma.

Nwannaanyi White tinyere akara nkwardo ya n'elu 2520. Anyị ga-egosi otú o si tinye akara nkwardo ya n'elu eziokwu ndị ozo dī na Chaatī 1843.

Ná njedebe nke ụwa, mgbe ihe ndị a niile ga-eru ogo ha n'isi njedebe nke Ozioma Ebigbị Ebi n'akukọ ihe mere eme anyị, a ga-eche Adventism ihu usoro onwunwa nke nzokwu atọ, nke eburula ụzọ gosi n'ononyo amuma, dika a hụrụ ya n'ahumahu William Miller.

William Miller merehie njehie atọ: (1) O jụrụ Mkpu Etiti Abalị, wee si n'uzọ ahụ daa banye n'ụwa ajọ omume nke dī n'okpuru. (2) Mgbe nke ahụ gasiri, o tụtwasiri obi n'ike mmetuta mmadu, ya bụ, Joshua Himes. (3) O jụrụ Ụbọchị Izu Ike.

Ajụju bilitere: “O jụrụ Ụbọchị Izuike ahụ ka o bụ Ebe Nso ahụ?” Ozizi ahụ nke gbanwere site n'Ebe Nso nke dī n'ụwa gaa n'Ebe Nso nke dī n'Eluigwe n'oge ahụ, o nwere ike ịbụ na Miller aghotaghị ya n'uju. Mgbe a duru Ellen White banye n'Ebe Kachasi Nso, o hụrụ Iwu Iri ahụ n'ime Igbe Ogbugba ndu ahụ, ma Iwu Ụbọchị Izuike ahụ nwere nchaputa dī nso gbara ya gburugburu.

Ihe Miller jụrụ bụ Iwu nke Chineke—Ụbọchị Izuike. Ya mere, Miller jụrụ Mkpu Etiti Abalị, mesia dabere n'anụ ahụ, ma mesia nata akara nke anụ ohiya ahụ. A na-emeghari nke a ozo na njedebe nke ụwa.

Àmà, voliumu 5, ibe 211: “N'ebe a ka anyị na-ahụ na ụka ahụ—ebe nso nke Onyenwe anyị—bụ nke mbụ nwetara mkpisi aka nke iwe Chineke. Ndị okenye ahụ, bụ ndị Chineke nyere nnukwu ihè, ndị guzokwaara dī ka ndị nche nke odimma ime mmuo nke ndị mmadu, aghogbuola ntukwasị obi e nyere ha.” O na-ekwu okwu banyere Izikiel 8 na 9, akara ahụ. Nwannaanyi White na-ekwu na akara dī na Izikiel 9 bụ otu akara ahụ dī na Mkpughe 7. O na-ekwu banyere oge a na-etinye akara n'elu puku nari anọ na iri anọ na anọ ahụ. O na-ekwu na ndị kwesiri ịbụ ndị nche aghogbuola ntukwasị obi e nyere ha.

“Ha ewerewo onodu ahụ na o dighi anyi mkpa ichere ma o bụ na-achọ oru ebube na ngosiputa doro anya nke ike Chineke dika n'ubochi ndi gara aga. Oge agbanweela.” Njehie mbu ha bụ iguzogide Mkpu Etiti Abalị, na-asị, “The mere n'akukọ ihe mere eme a nke Mkpu Etiti Abalị agaghị emeghari ozo.” Ha na-adapu n'uzo.

“Okwu ndi a na-eme ka ekweghi ekwe ha sie ike, ha wee si: Onyenwe anyi agaghị eme ezi ihe, o gaghikwa eme ihe ojoo. O na-enwe ebere nke ukwu ime ka ikpe bjakwasị ndi Ya. N'uzo dī otu a, ‘Udo na nchebe’ bụ mkpu sitere n'onu ndi mmadu ndi na-agaghikwa ebuli olu ha elu ozo dika opi iji gosi ndi Chineke njehie ha na ulo Jekob mmehie ha. Nkita ndi a dara ogbi, ndi na-ekweghi ikpo uja, bu ndi ahụ na-anuriri mmegwara ziri ezi nke Chineke a kpasuru iwe. Ndi ikom, umu agboghō, na umuntakiri niile na-ala n'iyi onu.” Testimonies, volume 5, 211.

Jeremaia, mgbe o na-ekwu banyere odida nke ugboro abuo nke William Miller, siri, “Otú a ka Onye-nwe-anyi kwuru; Onye a buru onu ka nwoke ahụ bụ nke na-atukwasị mmadu obi, ma

na-eme anụ ahụ ogwe aka ya, onye obi ya si n'ebe Onye-nwe-anyi nọ pụọ.” Jeremia 17:5 (KJV). O bụrụ na i na-atụkwasi mmadụ obi, obi gi na-apụ n'ebe Onye-nwe-anyi nọ.

Ojuju nke mbụ n'oge ogwugwu bụ Mkpu Etiti Abali, mmeghachi nke ngosiputa ike nke Chineke. Nke abụọ bụ idabere n'anụ ahụ. Nke atọ bụ Iwu Ubochi Uka.

A pụrụ inwe naanị klas abụọ. A na-akara igwè nke o bula n'uzo doro anya, ma o bu site n'akara nke Chineke di ndu, ma o bu site n'akara nke anu ohia ahụ ma o bu oyiyi ya. Nwa nwoke na nwaanyi o bula nke Adam na-ahoro ma Kraist ma o bu Barabas dika onye-isi ya. Ma ndi niile na-etinye onwe ha n'akuku ndi na-ekwesighi ntukwasi obi no n'okpuru okoloto ojii nke Setan, a na-ebokwa ha ebubo na ha juru Kraist ma jiri ya mee ihe nleli. A na-ebokwa ha ebubo na ha kpachaara anya kpogide Onyenwe nke ndu na ebube n'obe. Review and Herald, January 30, 1900.

Otu ihe doru anya bu nke a: ndi Seventh-day Adventists ahụ bu ndi na-eguzo n'okpuru okoloto Setan ga-abu ndi mbu ga-aju ntukwasi obi ha n'ime Mmuo nke Amuma.

Adventizim na-emeghari usoro ule nzokwu ato ahụ William Miller dara. Ma ndi mmuo ozi na-eche ka ha kpote Miller ma kporo ya laa n'ulo n'aka Onye Nzoputa ya. Maka ndi Adventist ndi na-anata akara nke anu ohia ahụ, ndi ahụ abughi ndi mmuo ozi na-eche ha.

Ugboro ugboro ka e gosiwo m na a gaghị agụ ahụmịhe ndi gara aga nke ndi Chineke di ka eziokwu ndi nwuru anwu. Anyi ekwesighi ile ndeko nke ahumiehe ndi a anya dika anyi ga-esi ele almanak nke afo gara aga anya. A ga-edobe ndeko ahụ n'uche, n'ihu na akuko ihe mere eme ga-emeghachi onwe ya ozo.” Publishing Ministry, 175.

Gini mere anyi ji kwesi icheta Mkpu Etiti Abali? N'ihu na a ga-emeghari akuko ihe mere eme. N'akuko a, ozi nke ga-akpata ima jijiji ahụ bu 2520 na 2300; n'ihu nke a, o ga-achupu ndi mmadu n'ulo uka di iche iche.

Ma akuko a, Akpoku Etiti Abali, o ga-emeghari n'ezie, ka o bu naanị akuko ihe mere eme? Lezienụ ama n'okwu e hotara na-esonu:

E nwere uwa nke dina n'ajo omume, n'aghugho na n'iduhie, n'otu ndo nke onwu n'onwe ya,—na-ehi ura, na-ehi ura. Onye ka mkpuru obi na-amị ahuhu n'ime ha iji kpotee ha? Olu ole ka puru iru ha? Ebutere uche m n'odinihu, mgbe a ga-enye mgbama ahụ. “Lee, Nwoke Olulu na-abia; putanu izute ya.” Ma ufodu ga-egbu oge inweta mmanu iji mejuputa oriona ha, ma mgbe o dibeghi oge ha ga-achoputa na agwa, nke mmanu ahụ na-anochi anya ya, abughi ihe a puru ibufe n'aka onye ozo. Review and Herald, February 11, 1896.

A na-emeghari akuko a banyere Mkpu Etiti Abali ruo n'akwukwo ozi o bula.

Ellen White ghotara na 2520 bu amuma oge ziri ezi, nakwa na Onyenwe anyi jiri ya mee ka oge ichere ahụ puta, ya bu, nkuda mmuo ahụ nke kere ahumiehe nke kwadebere ndi ikom na ndi inyom ka ha site n'okwukwe soro Kraist banye n'Ebe Kachasi Nso.

Anyi agbalibeghi igosi 2520 site na Bible ruo ugbo a. N'ime omumu a banyere Tebul Abuo nke Habakkuk, anyi chororo ibu uzo doo anya na Ellen White na-akwado ozizi ndi a Adventism na-aju

taa; mgbe ahụ ka anyị ga-abanye n'omumụ nke Akwukwọ Nso.